

26 oktober 2015

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],  
geboren op [datum],  
wonende te [plaats],  
hierna te noemen: klagster,  
juridisch adviseur: mr. M.J.A. Nijssen, advocaat te Leiden

tegen:

(*wijlen*) zusters NN (“[voornaam]” en “[voornaam]”),  
de personen over wie geklaagd wordt,  
hierna ook te noemen: aangeklaagden,  
(tijdens hun leven) gesteldelijk lid van de Nederlandse Gemeenschap  
van het Genootschap Dochters der Liefde van de H. Vincentius a Paulo.

## 1. De procedure

De (gelijkluidende) klaagschriften zijn door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 30 september 2014.

Op 16 september 2015 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden. Bij deze gelegenheid is een inhoudelijke reactie op het klaagschrift overgelegd door [naam], Overste van de Nederlandse Gemeenschap van het Genootschap Dochters der Liefde van de H. Vincentius a Paulo.

Klaagster is verschenen. Zij heeft haar standpunt toegelicht. Zij werd bijgestaan door haar juridisch adviseur mr. Nijssen.

Namens de Congregatie is verschenen [naam].

## 2. De klacht

2.1. Klaagster was het middelste kind in een katholiek gezin met 5 kinderen. Haar vader werkte bij de [bedrijf]. Het gezin had tijdens en kort na de Tweede Wereldoorlog weinig te eten. Klaagster was erg klein voor haar leeftijd en vaak ziek. Om aan te sterken is zij op instigatie van de huisarts op 5-jarige leeftijd naar [instelling] gegaan. Deze instelling stond onder leiding van de Dochters van Liefde van de H. Vincentius a Paulo. Aanvankelijk zou klagster er 6 weken blijven. Omdat de zusters steeds naar huis schreven dat het zo goed met haar ging, is klagster er uiteindelijk 9 maanden geweest, totdat zij naar de lagere school moest. Klaagster was er de jongste en heeft nooit veel contact gehad met de andere kinderen, die naar school gingen terwijl klagster niets te doen had. Zij werd als lastig ervaren, ze moest altijd eten en dat wilde ze niet. Ze werd met een bord eten in een hoekje op de stenen vloer gezet en geschopt als ze iets deed wat volgens de zusters niet mocht. Ze werd ook gedwongen

haar eigen uitgebraakte eten op te eten. Eigenlijk zat ze altijd voor straf wel ergens afgezonderd in een kapel, een kast of een kamertje. De zusters waren niet aardig en zeer hardhandig, behalve de dikke zuster uit de keuken, die haar weleens stiekem een kapje brood met boter en suiker toestopte.

Klaagster sliep op de slaapzaal in het eerste bed. Gedurende haar verblijf kwam iedere nacht een zuster langs om te kijken of klaagster niet in haar bed had geplast, terwijl klaagster nooit in bed plaste. Klaagster herinnert zich dat het dan altijd al heel erg donker was, ze kon geen gezicht onderscheiden in het donker, ze zag alleen een witte “vliegkap” (*de kap van de nonnen had grote omhoogwijzende punten*) die het hele gezicht omsloot. Klaagster had een nachtponnetje aan en een onderbroekje. Klaagster sliep niet maar lag helemaal verstijfd te wachten totdat ze ruisende rokken hoorde naderen en er een zuster bij haar aan haar bed kwam. Dan werd aan haar vagina gevoeld en gewreven en met de vingers haar vagina binnengedrongen en heen en weer gegaan in haar vagina. Klaagster herinnert zich hijgende geluiden en vieze adem bij haar hoofd, zodat zij haar hoofd afwendde. Klaagster vond het vreemd en angstig wat haar overkwam, pas als volwassene kon zij het interpreteren als seksuele opwindning van de zuster. Naar haar beleving was het niet altijd dezelfde zuster maar dat weet ze niet zeker omdat zij alleen een witte kap zag en zich verder afwendde van de zuster. Er zat wel variatie in de benadering. De ene keer ging aangeklaagde op haar knieën zitten, een andere keer was ze bij de buik van klaagster en soms vlak bij haar hoofd. Soms werd ze eerste over buik en billen gestreeld, een andere keer ging het rechtstreeks naar haar vagina. In haar beleving duurde het altijd erg lang.

Klaagsters ouders konden gratis reizen en kwamen 1x per 5 weken op bezoek. Ze waren uren onderweg voor 1,5 uur bezoek. Klaagster zat dan al uren te wachten in een kamertje met haar zondagse jurkje aan. Als haar ouders er waren, was er ook een zuster bij. Klaagster was erg bang om te zeggen hoe het er werkelijk was, omdat de zusters dan nog bozer op haar zouden worden en ze nog meer slaag zou krijgen. Daarom wilde ze het liefste maar dat haar ouders weer snel wegwaren.

2.2. Klaagster heeft hetgeen haar is overkomen nooit aan haar ouders durven vertellen. Zij wilde hen er niet mee belasten en ze was ook bang dat haar vader de zusters iets zouden aandoen. Haar vader was altijd erg lief voor haar. Hij werkte hard voor het gezin, is op latere leeftijd nog gaan studeren en kreeg toen een goede baan bij de [bedrijf].

Klaagster is als 18-, 19-jarige nog eens met haar moeder teruggegaan naar [instelling] maar toen werd de deur voor haar neus dichtgegooid. Ze heeft toen op het punt gestaan haar verhaal aan haar moeder te vertellen maar vond het toch te belastend voor haar.

Klaagster was een rebels kind. Op haar 15<sup>e</sup> jaar stopte ze met school en daarna heeft zij vele baantjes gehad. Op haar 22<sup>e</sup> trouwde zij met een Italiaanse man met wie zij een zoon kreeg. Het huwelijk liep na korte tijd stuk vanwege een buitenechtelijke relatie van haar man. Toen haar zoon 7 jaar oud was heeft zij een man leren kennen met wie zij nog een dochter kreeg. Zij is ruim 25 jaar samen geweest met deze man totdat hij op 72-jarige leeftijd stierf.

Door het seksueel misbruik heeft klaagster zich altijd geremd gevoeld in het uiten van haar gevoelens op seksueel gebied. Zij heeft zich altijd geschaamd. Ze heeft haar kinderen altijd scherp in de gaten gehouden om te voorkomen dat hen hetzelfde zou overkomen.

Klaagster heeft nooit met iemand over het misbruik gesproken, ook met haar partners niet. Pas toen het grootschalig misbruik van jongens in de publiciteit kwam, kwam bij haar ook veel naar boven, wetende dat het niet alleen jongetjes waren die misbruikt zijn. Zij heeft vervolgens contact gehad met [naam] van het Vrouwen Platform Kerkelijk Misbruik. Zij heeft ook op verzoek meegewerkt aan het boek van Esther Verhoef en Danielle Hermans “Stil in mij.”

Klaagster heeft recent psychologische hulp gezocht om het gebeurde te verwerken. Zij is begonnen met EMDR-therapie met een (hoge) frequentie van eenmaal per week.

Klaagster is altijd bang geweest voor nonnen/zusters en heeft een grote aversie gekregen tegen alles wat met de Rooms Katholieke kerk te maken heeft.

2.3. Klaagster beoogt met haar klacht erkenning te krijgen van hetgeen haar is overkomen. Zij wil laten weten wat voor impact het misbruik op haar leven heeft gehad. Haar verhaal kan ook mogelijk bijdragen aan een goede waarheidsvinding bij klachten van anderen jegens aangeklaagde(n). Zij vindt het belangrijk dat men weet wat er aan misbruik heeft plaatsgevonden, en niet alleen bij jongens, zodat er actie kan worden ondernomen om dit in de toekomst te voorkomen. Het is voor haar belangrijk dat er, ook financieel, spijt wordt betuigd.

### **3. De reactie**

De Overste heeft een lijst met namen overgelegd van zusters die in de periode van 1947 tot 1949 werkzaam waren in [instelling] in [plaats]. Daarin zijn geen namen “[voornaam]” en “[voornaam]” opgenomen, volgens de Overste ook ongebruikelijke namen voor een zuster. Deze namen staan achter op een ansichtkaart die klaagster bij haar klaagschrift heeft gevoegd, onder de toevoeging “juffrouw”, waaruit ook blijkt dat het om leken gaat. Dit is ook door klaagster erkend, reden voor haar om te verzoeken om de namen van de zusters die destijds in het Mutsaertsoord werkten.

De Overste wijst er voorts op dat [instelling] geen kerkelijke instelling was. Het was een particulier instituut, een herstellingsoord voor voornamelijk [bedrijf]personeel en hun gezinnen. Het werd bestuurd door de Rooms-Katholieke Herstellingsoord-Vereniging van [personeel] en het bestuur bestond geheel uit leken. Vrouwelijke religieuzen van de congregatie Dochters der Liefde waren bij de H.O.V. in dienst. Zij werden betaald met behuizing en een klein jaarsalaris. Het personeel werd aangevuld met een aantal leken.

De Overste concludeert dat de klacht ongegrond moet worden verklaard.

De Overste heeft ook gereageerd op de klacht van klaagster voor zover het betreft de bejegening tijdens haar verblijf. Zij betreurt het dat klaagster zich onveilig, eenzaam en angstig heeft gevoeld door de kille en harde manier waarop kinderen destijds werden aangepakt. Voor die wijze van bejegening heeft zij haar oprechte verontschuldigheden aangeboden.

### **4. De beoordeling**

4.1. Klaagster heeft ter zitting bevestigd dat de namen “[voornaam]” en “[voornaam]” duiden op leken en zeker geen zusters betreffen, die opvatting berust op een misverstand. Klaagster heeft ter zitting duidelijk gemaakt dat het misbruik niet door leken maar steeds door een of meer zusters is gepleegd. Evenwel is niet duidelijk kunnen worden wie als aangeklaagde(n) moet(en) worden aangemerkt.

4.2. Nu de Klachtencommissie bij gebreke van enig aanknopingspunt voor de vaststelling van identiteit van aangeklaagden niet in staat is de klacht naar behoren te onderzoeken kan zij niet anders dan de klacht van klaagster niet-ontvankelijk te verklaren.

### **5. De beslissing**

De Klachtencommissie verklaart klagster niet-ontvankelijk in haar klacht.

Deze beslissing is vastgesteld op 26 oktober 2015 door mr. T.F.A.M. Hoogenboom, voorzitter,  
Mr. A.M.T. Denekamp-Mulder en mr. M.P.P.M. Merx leden,  
bijgestaan door drs. M.G.M. van Rijnstra, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.